

Nr 2.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1949/50 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Justitiedepartementet m. m.

1:o) **Avlöningar till statsråden utan departement m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln framlagda förslag (punkt 1, s. 3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 3 januari 1949) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 222 700 kronor.

2:o) **Justitiedepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3—5) och under erinran, att ifrågavarande anslag i gällande riksstat är uppfört med 596 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för justitiedepartementet:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 statssekreterare	Cr 17
1 expediteschef	Cr 14
3 byråchefer för lagärenden	Cr 10
3 kansliråd	Ca 33
3 förste kanslisekreterare	Ca 29
5 andre kanslisekreterare	Ca 24
1 registrator	Ca 19

Befattning	Lönegrad
2 kansliskrivare	Ca 15
1 kontorist	Ca 13
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
3 kanslibiträden	Ca 11
2 expeditionsvakter	Ca 9
5 kontorsbiträden	Ca 8

För tjänstgöring i statsrådsberedningen.

1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 9

Extra ordinarie tjänsteman
i högre lönegrad än Ce 24.

1 förste kanslisekreterare	Ce 29;
----------------------------------	--------

b) fastställa följande avlöningsstat för justitiedepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	309 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	152 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	55 500

Summa kronor 545 500;

c) till *Justitiedepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 545 500 kronor.

3:o) **Justitiedepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 5 och 6), vilket innebär en anslagsökning med 7 000 kronor orsakad av ökade kostnader för blankettryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 108 500 kronor.

4:o) **Justitiedepartementet: Svensk författningssamling.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 6), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet*: *Svensk författningssamling* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

5:o) **Lagberedningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 6), vilket innebär en anslagsminskning med 15 000 kronor på grund av förefintlig reservation, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lagberedningen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

6:o) **Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 7), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet.

7:o) **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar. Justitiekanslersämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 7 och 8, s. 7), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Justitiekanslersämbetet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 106 200 kronor;

b) till *Justitiekanslersämbetet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

8:o) **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 8 och 9) och under erinran, att ifrågavarande anslag i gällande riksstat är uppfört med 181 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor	122 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	»	43 300
3. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	17 800

Summa kronor 183 100;

b) till *Riksåklagarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 183 100 kronor.

9:o) **Riksåklagarämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 9), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksåklagarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

Domstolarna.

10:o) **Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 10—12) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50, dels ock till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 770 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 830 600 kronor.

Högsta domstolen och nedre justitierevisionen ha nyligen omorganiserats för att motsvara den nya rättegångsordningens krav. Då frågan om nedre revisionens framtida organisation föregående år underställdes riksdagens prövning, rådde i vissa hänseenden ovisshet rörande det framtida personalbehovet. Beträffande revisionssekreterarna räknade man med att deras antal skulle kunna minskas med sex från och med 1949 års ingång.

Under det gångna året har arbetet på att nedbringa balansen i högsta domstolen fortgått i ökad takt. Hittills har det därför ej varit möjligt att minska revisionssekreterarnas antal utan detta har på sista tiden i stället något ökats. En minskning kan emellertid ske, så snart balansen blivit avarbetad, vilket väntas ske under vårens lopp.

Hur den nya rättegångsordningen kommer att inverka på det framtida personalbehovet i nedre revisionen kan fortfarande ej tillförlitligt bedömas. Nästa budgetårs anslagsbehov uppskattas på grundval av den organisation, som tidigare beräknats bliva behövlig från och med den 1 januari 1949. På Kungl. Maj:t bör emellertid ankomma att senare, då anslaget ställes till förfogande, ompröva behovet av befattningshavare i olika kategorier.

Anslaget föreslås minskat med lönekostnaderna för sex revisionssekreterare under halva året (54 900 kronor), med kostnaden för arvoden till högsta domstolens militära ledamöter (5 000 kronor) samt genom kontrollräkning av anslagsbehovet (6 000 kronor). Å andra sidan ha medel beräknats för ett nytt biträde (telefonist) med lön enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång, 5 300 kronor. Anslagsminskningen blir på grund härav (54 900 + 5 000 + 6 000 — 5 300) 60 600 kronor.

Nedre justitierevisionen har påyrkat, att i fortsättningen föreskrift icke meddelas om maximering av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, varvid såsom skäl åberopas svårigheten att på förhand beräkna personalbehovet. Statskontoret har icke kunnat finna, att nämnda svårig-

het — vilken icke torde vara sällan förekommande inom statsförvaltningen — utgör skäl för avsteg från eljest i förevarande hänseende tillämpade principer. — Enligt departementschefens uttalande bör posten liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Utskottet. I avsaknad av erfarenheter rörande det personalbehov, som med hänsyn till den nya rättegångsordningen kan komma att föreligga för högsta domstolens och nedre justitierevisionens vidkommande, måste anslagsberäkningen för budgetåret 1949/50 delvis ske på osäkra bedömningsgrunder. Det erforderliga antalet revisionssekreterare är bl. a. beroende av den takt, i vilken högsta domstolens arbetsbalans nedbringas. Med hänsyn till de rättssökandes berättigade krav på att inom rimlig tid få ärenden avgjorda är det av vikt, att denna balans snarast möjligt avarbetas. Å andra sidan böra de möjligheter, som uppstå till begränsningar i personal och kostnader, väl tillvaratagas.

De i propositionen gjorda anslagsberäkningarna ha icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer personalbehovet i syfte att om möjligt nedbringa kostnaderna.

Utskottet tillstyrker, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för nästkommande budgetår maximeras av Kungl. Maj:t. Frågan om sättet för anvisande av medel för nu ifrågavarande ändamål i fortsättningen blir beroende av de beslut, som vid årets riksdag komma att fattas i anledning av blivande proposition om avlöningsstaternas uppställning m. m. Utskottet vill emellertid framhålla, att det för budgetåret 1950/51 bör vara möjligt att förebringa tillförlitliga beräkningar rörande medelsbehovet under anslagsposten i fråga.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 291 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »	3 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 285 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 189 600

Summa kronor 1 770 000;

b) till *Högsta domstolen m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 770 000 kronor.

11:o) **Högsta domstolen m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 13 och 14), vilket innebär en anslagsökning med 45 300 kronor avseende kostnader, som beräknas uppkomma i samband med högsta domstolens inflyttning i nya lokaler, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högsta domstolen m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 113 600 kronor.

12:o) **Regeringsrätten: Avlöningar. Regeringsrätten: Omkostnader. Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 13—15, s. 14), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Regeringsrätten: Avlöningar* ett förslagsanslag av 288 900 kronor;

b) till *Regeringsrätten: Omkostnader* ett förslagsanslag av 10 000 kronor;

c) till *Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

13:o) **Hovrätterna: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 15—22), vilket innebär en anslagsökning med 65 700 kronor — varav 12 400 kronor för uppflyttning av en amanuens och för anställande av två nya biträden (telefonister) samt 53 300 kronor för automatiska utgiftsökningar —, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i hovrätternas personalförteckning vidtaga ändringar, innebärande dels att befattningarna såsom krigshovrättsråd och överkrigsfiskal samt två av befattningarna såsom hovrättsnotarie utgå ur förteckningen för Svea hovrätt, dels ock att antalet ordinarie kontorsbiträden minskas med fyra för Svea hovrätt och ökas med ett för hovrätten för Västra Sverige;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 766 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 21 100

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 2 119 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 430 200

Summa kronor 4 337 400;

c) till *Hovrätterna: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 337 400 kronor.

14:o) **Hovrätterna: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 22—25) föreslagit riksdagen att till *Hovrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 347 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 296 900 kronor.

Hovrättssammanträden utom stationeringsorten ha hittills förekommit i tämligen ringa antal. I anslutning till bestämmelserna i 2 kap. 5 § rättegångsbalken äro emellertid föreskrifter avsedda att utfärdas enligt vilka vissa hovrätter regelmässigt skola sammanträda på annan ort än stationeringsorten, varigenom en icke oväsentlig kostnadsbesparing kan väntas uppkomma för den rättssökande allmänheten. Anledning har därför ansetts föreligga att räkna upp anslaget med förslagsvis 50 000 kronor, att i mån av behov fördelas företrädesvis på hovrätternas reseanslag.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet vill emellertid framhålla, att Kungl. Maj:t torde böra följa ifrågavarande verksamhet i syfte att utrona vilka fördelar, som vinnas genom hovrättssammanträden utom stationeringsorten. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Hovrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 347 000 kronor.

15:o) **Inventarier m. m. för hovrättsbyggnaden i Umeå.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 25) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inventarier m. m. för hovrättsbyggnaden i Umeå* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 192 000 kronor.

16:o) **Häradsrätterna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 25—39) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att Bräkne och Listers domsaga skall från och med den 1 januari 1950 uppdelas i två domsagor, att Solna stad skall senast den 1 januari 1951 utbrytas ur Södra Roslags domsaga samt att Södertörns domsaga skall senast den 1 januari 1951 uppdelas i två domsagor,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som av departementschefen föreslagits,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1949/50,

dels ock till Häradsrätterna: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 516 300 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 9 299 000 kronor.

Beträffande frågan om *delning av Södra Roslags, Södertörns samt Bräkne och Listers domsagor* inhämtas av propositionen följande.

I förra årets statsverksproposition lämnades en redogörelse för vissa aktuella frågor rörande rikets judiciella indelning (II ht s. 58 f.). Departementschefen framhöll därvid angelägenheten av att de alltför stora domsagorna i riket uppdelades på mindre enheter eller eljest omreglerades. Utredning rörande omreglering av Södra Roslags och Södertörns domsagor har nu verkställts av särskilt tillkallad utredningsman, som den 28 juni 1947 avgivit förslag i ämnet.

I fråga om Södra Roslags domsaga föreslås att Solna stad utbrytes och bildar egen domsaga, kallad Solna domsaga med kansli och tingshus i Solna. Inskrivningsärendena från Solna föreslås skola avskiljas från den särskilda inskrivningsavdelningen i Södra Roslags domsaga och inom den nybildade domsagan handläggas i den ordning som gäller i andra domsagor utan särskild inskrivningsavdelning.

Södertörns domsaga förordas till klyvning i två domsagor, benämnda Sotholms och Nacka domsaga och Svartlösa och Öknebo domsaga. Den förra skall omfatta Sotholms härad med Nynäshamns stad samt Nacka stad och Saltsjöbadens köping av Svartlösa härad. Den västra domsagan skall omfatta Öknebo härad samt av Svartlösa härad Tumba landsfiskalsdistrikt, omfattande Huddinge, Botkyrka, Salems och Grödinge socknar. De båda domsagorna bliva ungefär jämställda i fråga om arbetsmängd.

Deldomsagorna skola hava tingsställe och kansli i Stockholm samt båda inrymmas i det nuvarande tingshuset. Den särskilda inskrivningsavdelningen i den nuvarande domsagan bibehålles såsom gemensam för domsagorna, under det att varje domsaga i övrigt erhåller i huvudsak självständig organisation.

Delningsförslaget beträffande Södra Roslags domsaga har i infortrade yttranden lämnats utan erinran. Vad däremot angår Södertörns domsaga har förslaget avstyrkts av de tingshusbyggnadsskyldige samt häradsrätten och häradshövdingen i domsagan. Även Svea hovrätt har varit tveksam beträffande delningen men har slutligen stannat för en delning av domsagan enligt utredningsmannens förslag.

Hovrätten har förebringat förslag rörande personalbehovet i de nya domsagorna, innebärande merkostnader för statsverket, som för Södra Roslags domsaga uppskattats till 26 500 kronor och för Södertörns domsaga till 63 600 kronor. Definitiva förslag rörande de nya domsagornas personalbehov förutsättas skola föreläggas riksdagen framdeles.

Departementschefen anför beträffande Södertörns domsaga följande.

De skäl som andragits mot en delning av Södertörns domsaga kan jag icke finna bärande. De främsta argumenten synas bottna i farhågor för att nytt tingshusbygge tämligen snart skulle framtvingas. Jag har emellertid vid besök i tingshuset förvissat mig om att tillfredsställande lokaler även för två domsagor kunna ordnas i det nuvarande tingshuset sedan landsfiskalen i Tumba distrikt, som disponerar en våning i huset, beretts tjänstelokaler på annat håll. Ej heller föreligga tillräckliga skäl att låta med delningen anstå i avvaktan på eventuella inkorporeringsplaner från Stockholms stads sida, enär några aktuella planer härom icke föreligga. Då jag vidare i likhet med Svea hovrätt funnit utredningsmannens förslag innebära en synnerligen lämplig omreglering, anser jag att detta bör genomföras.

Föreliggande utredning rörande delning av Bräkne och Listers domsaga har framlagts i propositionen nr 165 till 1947 års riksdag (s. 7 f.). Enligt det därvid framlagda förslaget skall domsagan, i samband med läggande under landsrätt av städerna Karlshamn och Sölvesborg, senast från och med den 1 januari 1950 uppdelas i två domsagor. Därvid skall Karlshamn förenas med Bräkne tingslag och Sölvesborg med Listers tingslag.

I samband härmed har utskottet till behandling förehäft en inom andra kammaren av herr *Birke* väckt motion (II: 69), vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag angående delning av Södertörns domsaga.

I motionen anföres bl. a. följande.

Såvitt jag kan finna hava icke förebragts tillräckliga bevis för att några fördelar skulle stå att vinna genom att, på sätt föreslagits, uppdelas Södertörns domsaga i två med i huvudsak självständig organisation för vardera av dem samt en för båda deldomsagorna gemensam fullt självständig in-skrivningsavdelning. Däremot synes en sådan uppdelning komma att medföra avsevärda olägenheter.

Uppdelningen kommer ock att medföra ej obetydliga utgifter för såväl statsverket som tingshusbyggnadsskyldiga. Statsverkets merkostnader på grund av indelningsändringen hava av hovrätten uppskattats till cirka 63 600 kronor per år. Tingshusbyggnadsskyldiga hava fått vidkännas stora utgifter för det så sent som 1941—1942 uppförda tingshuset. Såvitt jag kan finna kommer en delning tämligen snart att framtvinga byggande av nytt tingshus. Tingshuset har ju uppförts för att fylla allenast en domsagas behov. I varje fall torde tanken på ett nytt tingshus komma att mycket snart bliva aktuell, därest uppdelningen skulle — i enlighet med departementschefens uttalande men i motsats mot hovrättens och härads-hövdingens uppfattning — göras så fullständig, som, oavsett den gemensamma in-skrivningsavdelningen, är möjligt.

Beträffande motiveringen i övrigt till det i motionen framförda yrkandet torde få hänvisas till motionen.

De i propositionen gjorda *anslagsäskandena för budgetåret 1949/50* innebära en ökning med 217 300 kronor i förhållande till för innevarande budgetår anvisat anslag. Av ökningen hänföra sig 21 400 kronor till kostnader med anledning av Bräkne och Listers domsagas delning fr. o. m. den 1

januari 1950, 46 300 kronor till personalförstärkning i Södra Roslags domsaga, som Kungl. Maj:t redan för innevarande budgetår beviljat med stöd av sin befogenhet att genomföra sådana mera tillfälliga ändringar i organisationen, vilka kunna prövas vara av behovet påkallade, samt 100 000 kronor till en reserv till Kungl. Maj:ts förfogande. Härtill komma automatiska utgiftsökningar, 30 400 kronor på grund av bestämmelserna om reglerad befordringsgång för fiskalspersonal, 13 600 kronor på grund av ändrad ortsguppering och 15 600 kronor på grund av rättelser m. m. Å andra sidan beräknas anslaget nedsättas med 10 000 kronor, motsvarande minskningen av häradshövdingarnas övergångsersättningar. — Den beräknade reserven till Kungl. Maj:ts förfogande avses skola täcka kostnaderna för sådana ändringar i domsagornas organisation, till vilka Kungl. Maj:t tidigare erhållit allmänt bemyndigande, ävensom kostnader för personalförstärkning i vissa domsagor, som föranledes av de allmänna domstolarnas övertagande av rättsskipningen i militära mål.

Kungl. Maj:t förordas skola bibehållas vid sin befogenhet att genomföra sådana mera tillfälliga ändringar i organisationen, vilka kunna prövas vara av behovet påkallade. Riksdagen har tidigare bemyndigat Kungl. Maj:t att under vissa förutsättningar till envar av lönegrupperna II—IV hänföra högst två domsagor utöver det nuvarande antalet domsagor i dessa lönegrupper (II ht 1948, s. 67). En betydande arbetsökning till följd av militära mål förutses emellertid även beträffande en av de nuvarande domsagorna i lönegrupp IV (Luleå domsaga). Nyssnämnda bemyndigande föreslås därför skola utsträckas att under samma förutsättningar gälla även uppflyttning av åtminstone en domsaga till lönegrupp V.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag rörande delning av Bräkne och Listers domsaga har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har även kommit till den uppfattningen, att förhållandena i Södra Roslags domsaga påkalla en omreglering av domsagans område. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag beträffande delning av jämväl denna domsaga.

I fråga om Södertörns domsaga ha olika meningar rörande lämpligheten av en delning framförts. Såvitt utskottet kunnat finna, är behovet av delning av denna domsaga icke för närvarande lika trängande som beträffande Södra Roslags domsaga. Invånarantalet i Södertörns domsaga uppgår till ca 80 000 personer mot för Södra Roslags domsaga ca 105 000 personer. Då emellertid folkökningen för senaste femårsperiod uppgår till ca 12 000 personer och för senaste tioårsperiod till ca 17 500 personer, torde en delning av även denna domsaga inom en ej alltför avlägsen framtid bliva erforderlig. Ett ställningstagande till delningsfrågan bör dock icke förrän full klarhet vunnits att några planer icke föreligga i fråga om inkorporering av vissa delar av domsagan med Stockholms stad. Det må även framhållas, att domsagan med sitt nybyggda, specialinredda tingshus numera är synnerligen väl organiserad, ett förhållande, som vitsordats av Svea hovrätt i dess yttrande över delningsförslaget. Utskottet finner vidare åtskilliga skäl

tala för att en delning tämligen snart kan komma att framtvinga byggande av ett nytt tingshus eller i varje fall kostnadskrävande ombyggnadsarbeten i det befintliga tingshuset. Även statsverket kommer vid en uppdelning att få vidkännas icke obetydliga kostnader för personalökning.

Med hänsyn till vad sålunda anförts kan utskottet icke för närvarande tillstyrka den föreslagna delningen av Södertörns domsaga. Utskottet förordar därför, att ytterligare någon tids erfarenhet avvaktas rörande tillväxten i fråga om folkmängd och arbetsbörda ävensom övriga på delningsbehovet inverkan förhållanden.

Anslagsberäkningarna för budgetåret 1949/50 ha i princip icke givit anledning till erinran. Utskottet förutsätter dock, att största försiktighet iakttages beträffande användningen av den till Kungl. Maj:ts förfogande stående reserven av 100 000 kronor. Utskottet tillstyrker, att Kungl. Maj:t bibehålles vid sin nuvarande befogenhet att genomföra vissa tillfälliga ändringar i organisationen ävensom att bemyndigandet för Kungl. Maj:t att under vissa förutsättningar uppflytta domsagor i högre lönegrupp utsträcket att under samma förutsättningar gälla även uppflyttning av en domsaga till lönegrupp V.

Under återopandande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag besluta,

a) att Bräkne och Listers domsaga skall från och med den 1 januari 1950 uppdelas i två domsagor, den ena, benämnd Bräkne och Karlshamns domsaga, omfattande Bräkne tingslag med Karlshamns stad, samt den andra, benämnd Listers och Sölvesborgs domsaga, omfattande Listers tingslag med Sölvesborgs stad;

b) att Solna stad skall senast den 1 januari 1951 utbrytas ur Södra Roslags domsaga till en särskild domsaga, benämnd Solna domsaga;

II. med bifall till motionen II:69 avslå Kungl. Maj:ts förslag, att Södertörns domsaga skall senast den 1 januari 1951 uppdelas i två domsagor;

III. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att med tillämpning från och med den 1 januari 1950 vidtaga ändringar i häradsrätternas personalförteckning, innebärande dels att antalet häradsöverdingar ökas från 115 till 116, dels att antalet kansliskrivare ökas från 88 till 89, dels ock att antalet tingssekreterare minskas från 39 till 38;

b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	4 979 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »		5 400
3. Avlöningar till icke ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	3 769 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	762 000
		Summa kronor 9 516 300;

c) till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 516 300 kronor.

17:o) *Häradsrätterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 39—42) föreslagit riksdagen, att till *Häradsrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 603 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 503 000 kronor. De för första halvåret 1948 redovisade utgifterna ge ej tillräcklig ledning för att tillförlitligt bedöma det aktuella anslagsbehovet men man kan med visshet förutse, att det nu anvisade beloppet kommer att bli otillräckligt för nästa budgetår. Anspråken på anslaget ha nämligen ökat såväl beträffande reseanslaget på grund av större antal ting och höjda biljettpriiser, som beträffande expensanslaget på grund av de nya bestämmelserna om delgivning genom domstols försorg, ökade blankettkostnader m. m. Ytterligare utgifter äro dessutom att förutse såsom följd av att rättsskipningen i militära mål överflyttas på de allmänna domstolarna. På grund av nu angivna omständigheter föreslås, att anslaget räknas upp med 100 000 kronor, att i mån av behov fördelas på samtliga hovrätter.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Häradsrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 603 000 kronor.

18:o) *Häradsrätterna*: *Reseersättningar till nämndemän*. *Häradsrätterna*: *Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 21 och 22, s. 42 och 43), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Häradsrätterna*: *Reseersättningar till nämndemän* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

b) till *Häradsrätterna*: *Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet.

19:o) **Ersättning åt domare, vittnen och parter. Kostnader enligt lagen om fri rättegång.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 25 och 26, s. 50 och 51), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor;

b) till *Kostnader enligt lagen om fri rättegång* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

20:o) **Tornedalens rättshjälpsanstalt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 51 och 52), vilket innebär en anslagsökning med 2 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

21:o) **Efterutbildning inom rättegångsväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 52), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

22:o) **Ersättning för vissa bötesandelar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 52), vilket innebär en anslagsminskning med 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för vissa bötesandelar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 500 kronor.

23:o) **Ersättning för förlorad in-teckningslösen vid stadsdomstolarna. Resestipendier åt domare och domareaspiranter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 31 och 32, s. 53), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Ersättning för förlorad in-teckningslösen vid stadsdomstolarna* ett anslag av 135 000 kronor;

b) till *Resestipendier åt domare och domareaspiranter* ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Fångvården m. m.

24:o) Fångvårdsanstalterna: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 54—64) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtagna de ändringar, som föreslagits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1949, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna att tillämpas under budgetåret 1949/50, dels ock till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 150 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 090 000 kronor.

Sedan anstaltsorganisationen vunnit en fastare utformning har såsom i andra sammanhang uttalats (II ht 1947 s. 64, prop. 220 s. 29) en översyn ansetts böra ske även av löneställningen för fångvårdens befattningshavare i högre lönegrader. För flertalet ifrågavarande tjänstemän gäller nämligen — liksom beträffande den personal i lägre lönegrader som av sådan anledning tillerkändes löneförbättring vid 1946 års riksdag — att straffverkställighetsreformen ställt betydligt ökade krav på deras insikter och omdöme. För att kunna rekrytera och behålla tjänstemän med de kvalifikationer reformen förutsätter föreslås att, i avvaktan på slutlig prövning av frågan, en provisorisk löneförbättring utan vidare uppskov genomföres även för den högre personalen.

Löneförbättringen skulle tillkomma styresmän (direktörer, kronohäktesföreståndare och koloniföreståndare) samt assistenter.

Med hänsyn till sin provisoriska karaktär har löneförbättringen ansetts böra utgå i form av särskilt lönetillägg. Storleken av detta tillägg föreslås i anslutning till statskontorets förslag skola bestämmas att i runt tal motsvara löneskillnaden mellan två närliggande löneklasser inom befattningshavarens lönegrad. Detta överensstämmer i princip med den år 1946 beslutade allmänna löneförbättringen för fångvårdens lägre befattningshavare, vilken medförde uppflyttning en lönegrad.

Frågan, huruvida det för närvarande utgående tillfälliga arvodet till styresmannen vid Örebroanstalten skall utgå även efter den provisoriska löneförbättringen, förutsättes skola få avgöras av Kungl. Maj:t.

Medel beräknas för inrättande av ytterligare tjänster såsom sociala kuratorer icke blott såsom fångvårdsstyrelsen föreslagit vid ungdomsanstalterna i Ystad och Nyköping utan även vid Uppsalaanstalten. En förbättring av kuratorernas löneställning anses i och för sig motiverad. Förslag i ämnet har dock ej ansetts böra föreläggas årets riksdag. Förslag framläggas vidare om överflyttning till förevarande anslag av ett för närvarande från andra huvudtitelns anslag till extra utgifter utgående tilläggsarvode å 1 000 kronor till direktören vid Långholmsanstalten, ävensom om uppräknig av an-

slaget dels med 600 kronor för personligt lönetillägg till uppsyningsmannen vid anstaltens kroppssjukhus, dels ock med 3 600 kronor för arvode till en biträdande läkare vid sjukhuset. För arvoden åt vikarier för fångvårdens anstaltsläkare beräknas 3 000 kronor. Risktillägg åt bevakningspersonal föreslås skola utgå vid anstalten i Karlstad enligt samma grunder, som gälla för Norrköpingsanstalten. Tillägget anses böra höjas till samma belopp, som gäller för befattningshavare vid sinnessjukhusens fasta avdelningar, eller 216 kronor per år.

Genom rationaliseringsåtgärder beräknas tre befattningar som e. o. vaktfruar kunna indragas.

Behovet av en av fångvårdsstyrelsen föreslagen ny yrkesmästartjänst vid verkstaden i Härlanda förutsattes kunna tillgodoses inom ramen av nu anvisade medel.

I enlighet med det anförda uppräknas anslaget med 38 000 kronor för provisorisk löneförbättring åt styresmän och assistenter, med 23 000 kronor för 3 sociala kuratorer, med 1 000 kronor för tilläggsarvode åt direktören och 600 kronor för personligt lönetillägg åt en uppsyningsman vid anstalten på Långholmen, med 3 600 kronor för en biträdande läkare vid samma anstalt, med 3 000 kronor för läkarvikarier samt med 8 400 kronor för risktillägg. Å andra sidan nedsattes anslaget med 17 000 kronor, motsvarande lönen för 3 e. o. vaktfruar. Anslaget skulle alltså höjas med sammanlagt (38 000 + 23 000 + 1 000 + 600 + 3 600 + 3 000 + 8 400 — 17 000) 60 600 kronor.

Utskottet har i samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sunne* och *Emil Petersson* (I: 79) och den andra inom andra kammaren av fru *Sandström* och herr *Wiklund* i Stockholm (II: 96), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta om höjd löneplacering eller alternativt provisoriska lönetillägg för vissa kurators- och socialassistenttjänster;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Andersson* i Mölndal m. fl. väckt motion (II: 60), vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om löneklassuppflyttningar som provisorisk avlöningsförstärkning till vissa högre tjänstemän vid fångvårdsanstalterna.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 79 och II: 60.

I en av herr *Henriksson* inom andra kammaren väckt motion (II: 242) har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamma åtgärder — lämpligen i form av ökad personal — för att förebygga återkommande oroligheter och bereda personalen vid fångvårdsanstalterna skydd och säkerhet i tjänstgöringen.

Utskottet. Genomförandet av straffverkställighetsreformen har medfört ökade krav på fångvårdstjänstemännen såväl i lägre som högre lönegrader.

Med hänsyn bl. a. till de förändrade arbetsuppgifterna tillerkändes redan vid 1946 års riksdag flertalet av fångvårdens befattningshavare i de lägre lönegraderna förbättrad löneställning, medan däremot frågan om de högre befattningshavarnas löneställning uppskjutits i avvaktan på att anstaltsorganisationen skulle vinna en fastare utformning. Vid 1948 års riksdag uttalade departementschefen i denna fråga (prop. 220 s. 29), att det i avvaktan på ett slutligt ställningstagande framstode som angeläget, att en åtminstone provisorisk löneförbättring komme till stånd för ifrågavarande personal. Ytterligare utredning skulle skyndsamt verkställas, så att frågan såvitt möjligt skulle kunna underställas 1949 års riksdag.

Den av Kungl. Maj:t i propositionen föreslagna löneförbättringen för styresmän och assistenter i form av särskilt lönetillägg, motsvarande i runt tal löneskillnaden mellan två närliggande löneklasser inom befattningshavarens lönegrad, berör enligt vad utskottet inhämtat sammanlagt ett 70-tal befattningshavare.

Utskottet delar i princip uppfattningen, att de förändrade arbetsuppgifter, som ifrågavarande personalkategorier erhållit i och med straffverksställighetsreformen, kunna motivera en uppflyttning i lönehänseende. Ett lyckligt genomförande av reformen torde även i hög grad bli beroende av att fångvårdens befattningshavare — såväl högre som lägre — besitta erforderliga kvalifikationer.

Ehuru utskottet sålunda i anslutning härtill funnit den föreslagna löneförbättringen i viss mån motiverad, är utskottet icke berett tillstyrka, att förbättringen på sätt Kungl. Maj:t föreslagit genomföres redan den 1 juli 1949. Åskilliga frågor om genomförande av löneregleringar inom olika områden av statsförvaltningen ha i det nuvarande läget som en följd av bl. a. den allmänna anslutningen till lönestabiliseringen måst ställas på framtiden, även om behovet av reglering ur sakliga synpunkter varit fullt klarlagt. Ett avsteg från denna allmänna princip skulle i detta fall — även om styresmän och assistenter vid fångvårdsanstalterna kunna anses tillhöra dem, som i första hand böra komma i fråga till löneförbättring — i vissa hänseenden kunna medföra betänkliga konsekvenser. Då den allmänna anslutningen till lönestabiliseringen i första hand tar sikte på det löpande kalenderåret, förordar utskottet, att löneförbättringen för ifrågavarande personalkategori uppskjutes till efter utgången av år 1949. Med hänsyn till de särskilda skäl, som föreligga, vill utskottet dock icke motsätta sig att, i den mån förhållandena så medgiva, löneförbättringen genomföres senare under budgetåret. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut, huruvida och från vilken tidpunkt efter utgången av år 1949 de särskilda lönetilläggen skola utgå.

Utskottet tillstyrker sålunda det i motionen II: 60 framställda yrkandet såtillvida, att utskottet förordar, att tidpunkten för löneförbättringens genomförande uppskjutes.

Frågan huruvida efter genomförandet av en provisorisk löneförbättring

styresmannen vid Örebroanstalten bör bibehållas vid det till honom nu utgående tillfälliga arvodet, bör på sätt föreslagits få avgöras av Kungl. Maj:t.

Utskottet tillstyrker förslaget om inrättande av tre ytterligare tjänster som sociala kuratorer vid fångvårdens ungdomsanstalter. Vad beträffar de sociala kuratorernas löneställning torde skäl föreligga för en förbättring. Utskottet anser dock i likhet med departementschefen, att med hänsyn till det nu rådande läget någon ändrad lönegradsplacering icke bör genomföras för nästkommande budgetår.

Utskottet avstyrker sålunda de i motionerna I: 79 och II: 96 framställda yrkandena om lönegradsuppflyttning eller provisoriska lönetillägg för vissa sociala kuratorstjänster.

Kungl. Maj:ts förslag om personligt lönetillägg åt uppsyningsmannen vid Långholmsanstaltens kroppssjukhus samt om medelsanvisning för arvode åt en biträdande läkare vid sjukhuset och åt vikarier för fångvårdens anstaltsläkare har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet tillstyrker jämväl Kungl. Maj:ts förslag i fråga om risktillägg åt viss bevakningspersonal.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt har icke givit utskottet anledning till någon erinran.

Då de särskilda lönetilläggen till styresmän och assistenter förutsätts komma att utgå tidigast fr. o. m. den 1 januari 1950, torde anslaget böra minskas med åtminstone hälften av det för dessa tillägg beräknade beloppet, eller med 19 000 kronor.

Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande motionen II: 242.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 60 samt med avslag å motionerna I: 79 och II: 96

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsanstalternas personalförteckning vidtaga ändringar, innebärande dels att antalet kontorsbiträden ökas från 14 till 16, dels att tjänstebenämningen kronohäktesföreståndare utbytes mot föreståndare;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 3 704 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, förlagsvis	» 226 900

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 3 369 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 830 300
	<hr/>
	Summa kronor 8 131 600;

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 131 600 kronor.

25:o) *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 65 och 66) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 555 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 365 000 kronor. Av anslagsökningen avse 25 000 kronor reseersättningar, 10 000 kronor övriga expenser och 20 000 kronor engångskostnader för inköp och underhåll av inventarier, som uppkomma i samband med förverkligandet av vissa av organisationsnämnden framlagda rationaliseringsförslag. Då portionspriset per intagen och dag ökat från kronor 1: 29, då anslaget senast beräknades (jfr prop. 220/1948 s. 41) till kronor 1: 46, beräknas till utspisning ytterligare 125 000 kronor, vartill böra läggas beräknade kostnader för sjukmat, 10 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 555 000 kronor.

26:o) *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 67), vilket innebär anslagsminskning med 80 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

27:o) *Interneringsnämnden*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 68 och 69), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en höjning av anslaget med 3 000 kronor, varav 1 000 kronor beräknas för reseersättningar och 2 000 kronor för expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må
a) fastställa följande stat för interneringsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Stat.**Avlöningar.**

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	28 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	»	12 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 400

Omkostnader.

Omkostnader, *förslagsvis* kronor 7 700

Summa kronor 49 500;

b) till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 49 500 kronor.

28:o) *Ungdomsfängelsenämnden*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 69 och 70), vilket innebär en anslagsökning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för *ungdomsfängelsenämnden*, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Stat.**Avlöningar.**

1. Avlöningar till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	6 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m.	»	8 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	800

Omkostnader.

Omkostnader, *förslagsvis* kronor 5 700

Summa kronor 21 600;

b) till *Ungdomsfängelsenämnden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 21 600 kronor.

29:o) *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 71), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

30:o) **Skyddskonsulentorganisationen.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 71—73) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad stat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1949/50, dels ock till Skyddskonsulentorganisationen för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 309 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 304 000 kronor. Anslagsökningen avser löneklassuppflyttningar och ökat behov av skrivhjälp. I propositionen anför departementschefen vidare följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 2 februari 1945 anbefallt fångvårdsstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag rörande rationalisering av det frivilliga skydds- och hjälparbetet, har styrelsen den 31 december 1948 överlämnat betänkande angående skyddsarbetets organisation m. m. Förslaget avser att skapa förutsättningar för en effektivt bedriven kriminalvård i frihet bl. a. genom en väsentlig utökning av skyddskonsulentorganisationen. Sålunda skall riket, som nu omfattar 13 skyddskonsulentdistrikt, enligt förslaget indelas i 31 sådana distrikt. En motsvarande ökning föreslås beträffande antalet skyddskonsulenter, varjämte skyddsassistenternas antal skulle i det närmaste fyrdubblas. Dessutom skulle inrättas ett 30-tal biträdesbefattningar. Den årliga kostnadsökningen för den utbyggda organisationen beräknas, fränsett lokalkostnader, till omkring 650 000 kronor, vartill komma engångskostnader beräknade till omkring 110 000 kronor. Förslaget skulle vidare medföra behov av personalförstärkning m. m. vid fångvårdsstyrelsen till en kostnad av omkring 50 000 kronor. Från den sammanlagda merkostnaden, 810 000 kronor, frånräknar styrelsen 202 000 kronor, motsvarande en besparing som samtidigt beräknas uppstå under vissa andra anslag.

Fångvårdsstyrelsens betänkande är för närvarande föremål för remissbehandling. Jag är därför icke nu beredd att taga ställning till de däri framlagda förslagen utan utgår vid anslagsberäkningen tills vidare från den nuvarande organisationen. Frågan om en effektivisering av den fria kriminalvården framstår emellertid såsom en av de viktigaste angelägenheterna på kriminalpolitikens område.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehåft dels en inom första kammaren av herr *Schlyter* m. fl. väckt motion (I: 33) om ökade anslag till fångvårdsstyrelsen och till skyddskonsulentorganisationen, dels ock en inom andra kammaren av herr *Hedlund* i Östersund m. fl. väckt motion (II: 61) angående effektivisering av den fria kriminalvården. I båda motionerna påyrkas att ovannämnda av fångvårdsstyrelsen avgivna förslag rörande rationalisering av det frivilliga skydds- och hjälparbetet genomföres redan under budgetåret 1949/50. Tidpunkten för genomförandet angives i motionen I: 33 till den 1 januari 1950 och i motionen II: 61 till den 1 juli, alternativt den 1 oktober 1949. Anslagsberäkningarna för bud-

getåret 1949/50 överensstämma i sistnämnda motion med de i fångvårdsstyrelsens förslag gjorda beräkningarna, som avse kostnaderna för den föreslagna organisationen under helt budgetår.

Beträffande de motiv, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna.

Utskottet. Den av fångvårdsstyrelsen verkställda utredningen om skyddsarbetets organisation m. m. berör ett område, där överhängande behov av effektivisering föreligger. De senaste årens reformarbete på det kriminalpolitiska området har medfört allt större krav på en mera ändamålsenlig övervaknings- och tillsynsorganisation. Utskottet vill starkt understryka departementschefens uttalande, att frågan om en effektivisering av den fria kriminalvården framstår såsom en av de viktigaste angelägenheterna på kriminalpolitikens område.

Fångvårdsstyrelsens förslag angående skyddsarbetets organisation är nu föremål för remissbehandling, och remissyttrandena torde enligt vad utskottet inhämtat icke komma att föreligga inom sådan tid, att ett ställningstagande till frågan redan vid denna riksdag torde vara möjligt. Utskottet är icke berett att, innan förslaget underkastats närmare prövning, taga ställning till ifrågavarande spørsmål. Det torde få förutsättas, att vid den fortsatta behandlingen av frågan även möjligheterna att på andra vägar än de av fångvårdsstyrelsen föreslagna åstadkomma en effektivisering av den fria kriminalvården tagas under övervägande. Enligt utskottets mening bör det undersökas, huruvida möjligheter förefinnas att på frivillighetens väg åstadkomma en effektivare övervakning av de villkorligt dömda och villkorligt frigivna genom att i större utsträckning än hittills som övervakare anlita lärare, ledande personer inom ungdomsorganisationer, arbetsgivare och arbetsledare m. fl. Med hänsyn till vikten av att till ifrågavarande verksamhet kunna förvärva lämpliga personer bör det måhända övervägas om icke grunderna för ersättning till övervakare böra bli föremål för ändring. Om en effektivisering av övervakningen kan komma till stånd enligt nyss anförda riktlinjer, torde den fasta konsulentorganisationen kunna givas en i förhållande till det föreliggande förslaget betydligt begränsad omfattning.

Utskottet förutsätter, att den ytterligare beredning av förslaget, som sålunda torde vara erforderlig, skyndsamt kommer till stånd, så att ett på grundval härav utarbetat förslag från Kungl. Maj:ts sida snarast kan föreläggas riksdagen.

Ehuru utskottet sålunda delar uppfattningen, att en snar förbättring av förhållandena på hithörande område är av nöden, är utskottet icke berett tillstyrka yrkandena i motionerna I: 33 och II: 61 om genomförande av fångvårdsstyrelsens föreliggande förslag redan under budgetåret 1949/50.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 33 och II: 61

a) fastställa följande stat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1949/50:

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »		220 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21 600

O m k o s t n a d e r.

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	66 500
		Summa kronor 309 600;

b) till *Skyddskonsulentorganisationen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 309 600 kronor.

31:o) Övervakning av villkorligt dömda. Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl. Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. Bidrag till svenska skyddsförbundet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 42—45, s. 73 och 74), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Övervakning av villkorligt dömda* ett förslagsanslag av 200 000 kronor;

b) till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* ett förslagsanslag av 30 000 kronor;

c) till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* ett anslag av 140 000 kronor;

d) till *Bidrag till svenska skyddsförbundet* ett anslag av 100 000 kronor.

32:o) Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter. Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 74 och 75) föreslagit riksdagen att till Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 104 000 kronor.

I samband med den omläggning av fångvårdens arbetsdrift, som erfordras med anledning av straffverkställighetsreformen, äro bl. a. ytterligare medel behöfliga för maskin- och verktygsutrustning. Anslag beräknas för utrustning av de mekaniska verkstäder, till vilka medel beviljats av 1948 års riksdag (Ystad) eller anslag nu begäres under kapitalbudgeten. Med hänsyn till att förslag om nya verkstadsanläggningar framlägges endast såvitt avser ungdomsanstalten i Uppsala (jfr kapitalbudgeten, bil. 24 s. 1 f.), kan nyan-

skaffningen av maskiner och verktyg för närvarande begränsas att avse blott denna anstalt samt anstalten i Ystad.

Av det begärda beloppet beräknas 35 000 kronor belöpa på anstalten i Uppsala och 69 000 kronor på anstalten i Ystad.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 104 000 kronor.

Diverse.

33:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 75 och 76), vilket innebär en anslagsminskning med 26 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

34:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 76), vilket innebär en anslagsökning med 47 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 719 000 kronor.

35:o) **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 76), vilket innebär en anslagsminskning med 5 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 40 700 kronor.

36:o) **Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 76 och 77), vilket innebär en anslagsökning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

37:o) **Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk. Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen. Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 51—53, s. 77 och 78) och under erinran, att anslagen i gällande riksstat äro uppförda med samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Bidrag till Internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk* 8 500 kronor;

b) till *Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen* 1 000 kronor;

c) till *Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten* 3 000 kronor.

38:o) **Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Strafferet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 78 och 79), vilket innebär en anslagsökning med 1 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk tidsskrift for Strafferet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

39:o) **Bidrag till Tidskrift för kriminalvård. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 55 och 56, s. 79), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Bidrag till Tidskrift för kriminalvård* ett anslag av 1 000 kronor;

b) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 425 000 kronor.

40:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 79) och under erinran, att anslaget med hänsyn till förefintlig behållning ansetts kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

41:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 80), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

42:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 80), vilket innebär en sänkning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

43:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 23: Vattendomstolarna: Avlöningar;

punkten 24: Vattendomstolarna: Omkostnader;

punkten 27: Understöd för utomprocessuell rättshjälp;

punkten 33: Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar; samt

punkten 34: Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 18 februari 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Rickard Lindström, Sven Larsson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Heiding, Gillström, Berling, fröken Andersson, herrar von Heland, Sundelin och Heselbom, samt

från andra kammaren: herrar Ward, Malmborg i Skövde, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Larsson i Stockholm, Rubbestad, Pettersson i Dahl, Åkerström, Hoppe, Petterson i Degerfors, Thapper och Birke.

Reservationer:

1) vid *punkten 24:o*) (Fångvårdsanstalterna: Avlöningar) av fröken *Andersson* och herr *Boman* i Kieryd;

2) vid *punkten 30:o*) (Skyddskonsulentorganisationen) av herr *Johan Bernhard Johansson*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd, *Larsson* i Stockholm och *Birke*, vilka ansett, att utskottet, bort tillstyrka en utökning av skyddskonsulentorganisationen och att därför

dels utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 21, som börjar med orden »Fångvårdsstyrelsens förslag», t. o. m. det stycke på samma sida, som slutar med orden »budgetåret 1949/50», bort hava följande lydelse:

»Fångvårdsstyrelsens förslag angående skyddsarbetets organisation är nu föremål för remissbehandling. Enligt vad utskottet inhämtat torde remissyttrandena icke komma att föreligga inom sådan tid, att ett slutligt ställningstagande till förslaget i hela dess vidd kan äga rum redan vid denna riksdag. Emellertid äro snara åtgärder för en förbättring av den nuvarande organisationen av nöden, och utskottet kan icke tillstyrka, att hela frågan uppskjutes ytterligare ett budgetår. Utskottet har därför ansett, att en sådan utökning av skyddskonsulentorganisationen, som icke kan anses föregripa den slutliga prövningen av förslaget, omedelbart bör genomföras. Härmed torde även vinnas den fördelen, att organisationen kan uppbyggas successivt och att den slutliga prövningen av organisationsförslaget kan ske mot bakgrunden av vissa redan vunna erfarenheter av utbyggnaden. Utskottet tillstyrker, att anslaget uppräknas med medel för avlönande av ytterligare 6 skyddskonsulenter i lönegrad Ce 24 och 8 skyddsassistenter i lönegrad Ce 20 ävensom med visst belopp för ökade omkostnader samt engångsutgifter. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut på vad sätt denna i förhållande till förslaget begränsade personalförstärkning skall disponeras för att de mest kännbara bristerna skola kunna avhjälpas ävensom beträffande övriga därmed sammanhängande frågor. Organisationen får givetvis under budgetåret 1949/50 ges provisorisk karaktär.

Utskottet tillstyrker alltså i begränsad utsträckning de i motionerna I: 33 och II: 61 gjorda yrkandena.

Med huvudsaklig utgångspunkt från de i fångvårdsstyrelsens förslag gjorda beräkningarna torde den erforderliga anslagsökningen kunna uppskattas till i avrundade tal för avlöningar 143 000 kronor, för omkostnader 35 000 kronor och för engångsutgifter 40 000 kronor. Någon uppräknings av fångvårdsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag torde icke behöva förordas av den nu föreslagna utökningen av skyddskonsulentorganisationen liksom ej heller någon minskning av anslagen till Ersättning åt domare, vittnen och parter, till Övervakning av villkorligt dömda och till Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.»

dels ock utskottet bort hemställa,

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 33 och II: 61

a) fastställa följande stat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1949/50:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal . .	»	347 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	36 900

Omkostnader.

1. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	101 500
2. Engångsutgifter	»	40 000

Summa kronor 527 600;

b) till *Skyddskonsulentorganisationen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 527 600 kronor.»